

УДК 330.005.342(477)

Редкін О.В. к.т.н., доцент
ORCID 0000-0002-6449-050X redkinov@ukr.net

Пахомов Р.І. к.т.н., доцент
ORCID 0000-0001-9169-8296 pahomov_ri@ukr.net

Зима О.Є. к.т.н., доцент
ORCID 0000-0001-7484-7755 zymaee@gmail.com

Дяченко Є.В. к.т.н., доцент
ORCID 0000-0002-8551-0805 eugeny1210@gmail.com

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ЩОДО СТРАТЕГІЧНОГО І ПРОЕКТНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ

В статті проаналізовано стан і причини прояву негативних тенденцій інноваційного та технологічного відставання реального сектору економіки України, які сформувалися за попередній період її розвитку. Визначено стратегічні параметри необхідного прогресу національної інноваційної системи і створення високотехнологічного виробництва включаючи основні напрями і параметри інноваційно-технологічного розвитку промислової сфери.

Ключові слова: стратегічне та проектне управління, інноваційний розвиток економіки

UDC 330.005.342(477)

Redkin O.V., PhD, Associate Professor
ORCID 0000-0002-6449-050X redkinov@ukr.net

Pahomov R.I., PhD, Associate Professor
ORCID 0000-0001-9169-8296 pahomov_ri@ukr.net

Zyma O.E., PhD, Associate Professor
ORCID 0000-0001-7484-7755 zymaee@gmail.com

Dyachenko E.V., Associate Professor
ORCID 0000-0002-8551-0805 eugeny1210@gmail.com
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

AIMS AND TASKS ARE IN RELATION TO A STRATEGIC AND PROJECT MANAGEMENT INNOVATIVE-TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF UKRAINE

In the article the state and reasons of display of negative tendencies of innovative and technological lag are analysed real to the sector economies of Ukraine, that was formed for previous period of her development. The strategic parameters of necessary progress of the national innovative system and creation of hi-tech production are certain, including basic directions and parameters of innovative-technological development of industrial sphere.

Keywords: strategic and project management, innovative development of economy

Вступ. Об'єктивне розуміння наявних проблем і стратегічних прорахунків у спробах реформування та розвитку економіки держави за попередні роки її незалежності сприяли пошуку ефективних шляхів переходу вітчизняного господарства на інноваційну модель сталого економічного зростання. Комплексними результатами таких спроб стало

розроблення кількох варіантів проекту національної стратегії інноваційного розвитку України та її інноваційної системи. Серед найбільш відомих програмно-системних рішень у цій сфері можна зазначити:

- підготовку і презентацію у 2008 році проекту Національної стратегії розвитку "Україна – 2015", котра була розроблена громадсько-політичним об'єднанням "Український форум". Ця стратегія узагальнювала результати дослідження "Стратегічні виклики суспільству та економіці України у XXI столітті", які проведені під керівництвом академіків НАНУ В.М. Геєця і В.П. Семиноженка, а також члена-кореспондента НАНУ Б.Є. Кваснюка [1, 2];

- якісно розроблений і широко обговорений в усіх колах українського суспільства та влади проект "Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів", котрий був офіційно представлений під час Парламентських слухань у Верховній Раді України 17 червня 2009 року [3];

- Концепцію розвитку національної інноваційної системи, схвалену Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 року [4].

Методика досліджень. У роботі використовуються аналітичний метод досліджень. Методологічну основу дослідження складає системний підхід, який ґрунтується на таких принципах, як цілісність, структурність, взаємозв'язок системи та середовища.

Основний матеріал і результати. У перерахованих програмно-проектних документах констатуються недостатній рівень ефективності національної інноваційної системи (НІС) і значне відставання основних галузей господарювання за параметрами їх технологічного оновлення від сучасних світових стандартів, внаслідок чого українська економіка та її продукція мають низькі показники конкурентоспроможності в глобальному економічному та ринковому просторах. Також визначено, що шляхами подолання даних негативних тенденцій повинні стати: формування передової НІС, проведення системних економічних та інших реформ, посилення ролі державного стратегічного управління інноваційними процесами і розвитком України.

В той же час слід зауважити, що головною перепорою на шляху їх втілення стало те, що всі ці стратегічні документи (проектно-програмні пропозиції і рішення) не були законодавчо закріплені та не знайшли подальшої реалізації в процесах трансформації вітчизняного господарчого комплексу.

Головними комплексними проблемами національного господарства, які обумовлюють його недостатню ефективність і конкурентоспроможність, сьогодні є:

- падіння рівня інноваційно-технологічного та економічного потенціалу національного господарства і відсутність його прогресу за останні 30 років;
- непослідовність і слабкість державної політики інноваційного розвитку для забезпечення сталого зростання національної економіки.

Для усунення даних негативних тенденцій, що виникли за попередній період становлення вітчизняної економіки, необхідно розробити більш досконалий і сучасний механізм її якісної та системної модернізації, який би забезпечив досягнення наступних стратегічних параметрів розвитку національної інноваційної системи (НІС) і високотехнологічного виробництва:

1. Головною метою інноваційно-технологічного прогресу держави має стати формування сучасного механізму зростання якості, продуктивності, енергоефективності і конкурентоспроможності національної економіки шляхом її техніко-технологічної модернізації, підвищення до світових стандартів процесів створення та виробництва наукоємної продукції, застосування високих технологій, передових форм організації та управління господарською діяльністю для покращення добробуту населення і забезпечення сталого економічного розвитку України.

2. Основними завданнями створення передової НІС являються:

- забезпечення результативності і конкурентоспроможності вітчизняного інноваційного сектору і розробок;

- прогрес інноваційної інфраструктури;
- покращення державної підтримки і системи важелів щодо прискорення модернізації економіки на передовій (за світовими стандартами) інноваційно-технологічній основі;
- зростання інноваційної культури та освіти суспільства, розвиток професійних навичок і кадрового потенціалу в усіх сферах науково-технічного та економічного прогресу, в галузі реалізації цільових програм розвитку вітчизняного господарства.

3. Основними цілями інноваційно-технологічного розвитку виробництва та промислової сфери є:

- модернізація техніко-технологічної бази;
- підвищення якості виробництва і продукції;
- розвиток міжнародної кооперації і національних пріоритетів на світовому ринку;
- захист інтересів держави у сфері її технологічної безпеки;
- формування транснаціональних високотехнологічних систем і науково-технічних альянсів для створення і трансферу передових технологій і систем виробництва в Україну;
- розробка і реалізація пріоритетних програм розвитку високотехнологічних науково-виробничих систем, здатних створювати і виготовляти наукоємну конкурентоспроможну продукцію з високим рівнем доданої вартості в умовах глобалізації національної економіки.

Фундаментальною основою для початку сталого інноваційно-економічного зростання держави, її господарського комплексу мають стати розроблення та реалізація:

- Національної (загальнодержавної) Концепції, Стратегії і Програми інноваційного розвитку України;
- взаємоузгоджених із ними відповідних концепцій, стратегій і програм регіонального та галузевого розвитку;
- механізму і стандартів проектного та програмно-цільового управління розвитком.

При цьому Національна Стратегія і Програма інноваційного розвитку повинні інтегрувати:

- конкретні заходи загальнодержавного, галузевого та регіонального прогресу, котрі здійснюються за рахунок прямого й опосередкованого бюджетного фінансування і реалізують пріоритетні для країни цілі розвитку;
- здійснення економічними суб'єктами інноваційної діяльності інвестицій і цільових програм інноваційного характеру, а також збільшення пропозиції новітньої продукції, технологій і знань.

Узагальнення поглядів провідних учених і світових підходів до сучасного інноваційно-технологічного прогресу та стійкого зростання національних економік високорозвинутих країн світу дозволило визначити, що стратегічними кроками дієвої державної політики інноваційного розвитку України і переходу її економіки на шляхи сталого розвитку в період 2019-2030 років мають стати:

- відновлення процесу прискореної модернізації та неперервного динамічного зростання економічного потенціалу і конкурентоспроможності вітчизняного господарства;
- формування фундаментальних основ для початку періоду сталого розвитку України;
- успішна реалізація національних реформ і закріплення стабільно-стійких темпів прогресу держави та добробуту людей;
- перехід на світові стандарти господарювання і забезпечення розвитку всього суспільства.

Якісними та кількісними індикаторами успішної реалізації цих стратегічних перетворень у державі за визначений вище період її розвитку будуть:

- структурна перебудова економіки з орієнтацією на прискорений (стрибокподібний) науково-технічний і технологічний прорив у найбільш перспективних (за світовими стандартами) галузях господарювання з одночасним підвищенням питомої ваги інноваційного та високотехнологічного виробництва не менше, як в 6-8 разів (до середніх стандартів країн, що динамічно розвиваються);

- перехід на світові стандарти господарювання і розвитку економіки при забезпеченні стабільно-високих її темпів зростання для відновлення в 2019-2022 рр. обсягів виробництва 1990 р. і подвоєння до 2025 р. нинішнього рівня ВВП;

- досягнення у 2030 році стандартів життя, добробуту і функціонування суспільства, характерних для країн середнього рівня розвитку, у тому числі за рахунок зростання річного ВВП до рівня в 13-15 тис. дол. США в розрахунку на душу населення;

- перетворення національної інноваційної системи та високотехно-гічного виробництва в інтегрований, дієвий і сучасний програмно-орієнтований механізм (комплекс високотехнологічних науково-виробничих систем – ВНВС), який є реалізатором науково-технічного та технологічного прориву національної економіки для переходу на 5-7 рівні технологічного укладу її функціонування і розвитку;

- випереджаюче інвестування в людський капітал і розвиток освіти, проведення оптимізації органів та функцій державного управління розвитком економіки на засадах проектного менеджменту, поліпшення якості людського капіталу і соціального середовища;

- інтеграція влади, бізнесу та інших верст суспільства в сфері прискореного інноваційно-технологічного прогресу і сталого економічного зростання України, формування європейських соціальних стандартів життя, усунення регіонально-територіальної нерівності розвитку в державі.

Досягнення таких показників прогресу дозволить Україні у 2030 році вийти до 30-ти найбільш розвинутих країн світу, в яких домінує інноваційний шлях сталого розвитку [192].

Успішний світовий досвід науково-технічного і технологічного прогресу свідчить, що застосування програмно-цільового методу на основі передових американських стандартів проектного менеджменту РМВоК:2004 (та інших різновидів мультипроектного та програмно-цільового управління) дозволяє отримати найбільш ефективні та конкурентоспроможні результати розвитку економічних систем.

Також слід зазначити, що проектне управління і програмно-цільовий підхід до реалізації інноваційного розвитку економіки дозволяють найбільш системно і якісно обґрунтувати, залучити, використати та гарантовано по-вернути всі інвестиційні витрати в цей розвиток із необхідним рівнем прибутку у визначені програмою строки.

Можливість і необхідність застосування програмно-цільового підходу до ефективної реалізації інноваційного розвитку в Україні обумовлює формування нового для нашої країни типу високотехнологічних науково-виробничих систем (ВНВС). Вони здатні виконувати «під ключ» повний інноваційний цикл створення новітньої продукції, технологій і систем виробництва, а також забезпечувати промисловий випуск і реалізацію цієї конкурентоспроможної продукції. За своєю сутністю ВНВС – це програмно-орієнтована гнучка організаційна структура, яка гармонійно інтегрує (в інноваційній програмі або проекті) та синергетично посилює всі переваги окремих елементів інноваційної системи і сучасного високотехнологічного промислового виробництва, а також спрямовує їх на плідну співпрацю для створення єдиного (для всіх) унікального результату – інноваційної продукції з високим рівнем доданої вартості. В ході циклічно-неперервної реалізації (спільної для всіх учасників) програми інноваційно-інвестиційних комерційних проектів одночасно гармонійно розвиваються всі елементи і бізнес-процеси, які стосуються ВНВС та її новітньої продукції.

Найбільш успішними прикладами сучасних ВНВС слугують як окремі індустріально- і технологічно розвинуті країни (Японія, Сінгапур, Німеччина, США), так і провідні інноваційно-високотехнологічні транснаціональні компанії (ТНК): Соні, Тойота, БМВ, Боїнг, Аеробас та ін. Крім того, ВНВС може (в різних комбінаціях) охоплювати: інноваційні кластерні та науково-виробничі корпоративні системи, науково-технічні та фінансово-промислові альянси, консорціуми, СП, технополіси і технопарки, венчурний бізнес, потужну академічну та університетську науку, державні та недержавні установи. ВНВС можуть утворювати так звані центри (території) інноваційно-економічного зростання, де реалізуються

комплекси загальнонаціональних і регіональних цільових інноваційно-інвестиційних програм.

Висновки. У підсумку слід зазначити, що втілення на практиці результатів і практичних рекомендацій наукового дослідження, викладених у цій статті, будуть сприяти прискоренню інноваційно-технологічної модернізації національного господарства і забезпеченню його сталого економічного зростання.

Література

1. Адамонова З.О. *Національна інноваційна система: Зміст і специфіка розвитку* / З.О. Адамонова // *Проблеми науки*. – 2009. – № 1. – С. 41 – 45.
2. *Україна – 2015: Національна стратегія розвитку*. – К.: ГПО «Український форум», 2008. – 72 с.
3. *Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: Матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 17 червня 2009 року* / За заг. ред. проф. В.І. Полохала. – К.: Парламентське видавництво, 2009. – 630 с.
4. *Концепція розвитку національної інноваційної системи, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р.* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.in.gov.ua>.